

Fragment uit Manon Berns, *Stoere verhalen over kunst*, Kluitman, 2022. Dit fragment mag uitsluitend gebruikt worden voor educatieve doeleinden en mag niet verder worden verspreid.

De Nachtwacht, gemaakt in 1642

Rembrandt van Rijn

Leefde van 1606 tot 1669 in Nederland

JK ZIE JK ZIE
WAT JIJ NIET ZIET...
Benoem OM de BEURT
IETS OP HET
Schilderij

WELKE PERSOON
op dit schilderij
zou JIJ WILLEN ZIJN?

WAAROM?

Actie!

‘Hou die hond bij je!’

Andries schrikt zich rot en trekt aan het touw dat om Reijers nek zit.

Woest duwt de melkboer zijn kar verder over de straat. De melkbussen rammelen tegen elkaar aan.

‘Naast me blijven lopen, schobbejak.’ Andries kijkt naar de kerktoren. Bijna acht uur. Ze moeten doorlopen. Over vijf minuten verwacht meneer Van Rijn Reijer in zijn schildersatelier.

Andries vond het maar niks, zo vroeg op. Maar zijn vader was vanmorgen streng geweest. ‘Meneer Van Rijn heeft weer een hond nodig als model. Je bed uit, luilak,’ had hij onder aan de trap geroepen.

De vorige keer was het niet echt een succes. Reijer wilde maar niet stil zitten en meneer Van Rijn mopperde wat af. Eerst op Reijer.

‘Af.’

‘Ssst.’

‘Rothond.’

Maar toen Reijer bleef bewegen, riep hij Andries erbij. ‘Zorg eens dat die hond van je in dezelfde houding blijft zitten. Zo kan ik toch niet schilderen?’

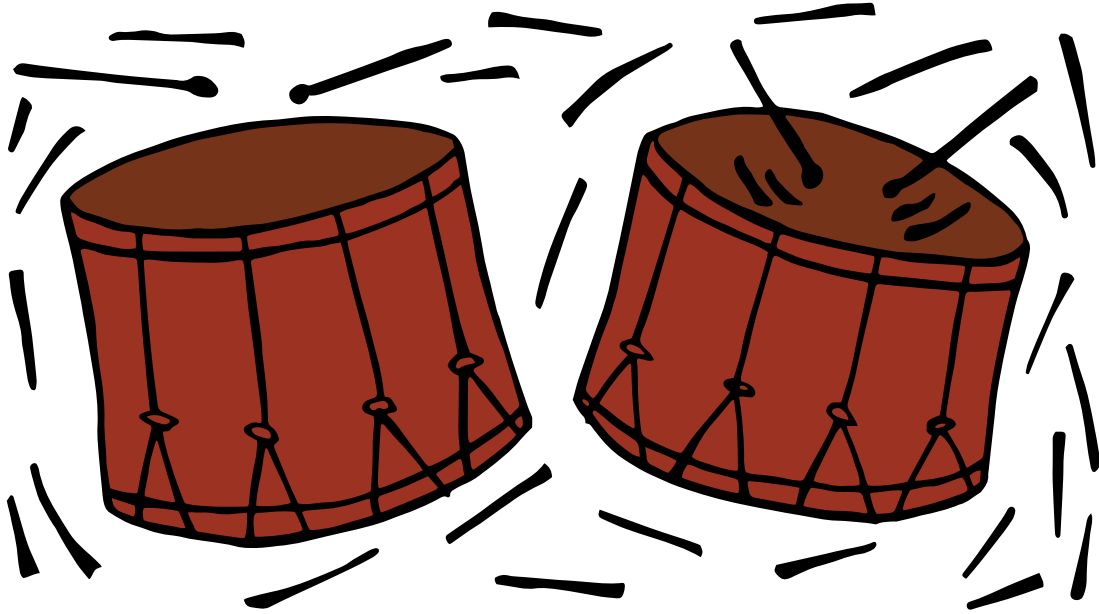
Ze zijn in de Jodenbreestraat. Daar ziet hij het huis met de rode luiken al.

‘Alsjeblieft, braaf stilzitten vandaag.’ Andries aait Reijer over zijn kop. ‘Dan krijg je vanavond mijn bord pap, oké?’

Als Andries op de stenen trap staat, haalt hij diep adem en klopt op de groene deur.

‘Zitten en braaf zijn.’

Een dienstmeisje opent de deur. ‘U kunt doorlopen naar de binnenplaats.’

Op de binnenplaats is het druk. Schutters lopen heen en weer. Vol bewondering bekijkt Andries hun kleding en wapens. Een van de schutters zwaait met een groot vaandel. In het midden staat een man met een rode sjerp en witte kraag. Zou dat de kapitein zijn? En wie is die man in dat lichte uniform, de luitenant?

‘Net op tijd, jongeman.’

Als Andries zich omdraait, kijkt hij in de ogen van Rembrandt. In zijn hoofd hoort hij zijn vaders woorden: ‘Beleefd zijn! Rembrandt is de beroemdste schilder van Amsterdam en hij betaalt ons goed.’

‘Dag, meneer Van Rijn,’ zegt Andries.

‘Daar hebben we die drukke hond.’ Rembrandt kijkt naar Reijer. ‘Precies wat ik zoek voor dit schuttersstuk. Een hond met pit.’

Om hen heen praat iedereen door elkaar. Een man in een groene jas slaat op zijn trommel. Reijer rent op hem af, zakt uitdagend door zijn voorpoten en begint tegen de trommelaar te blaffen.

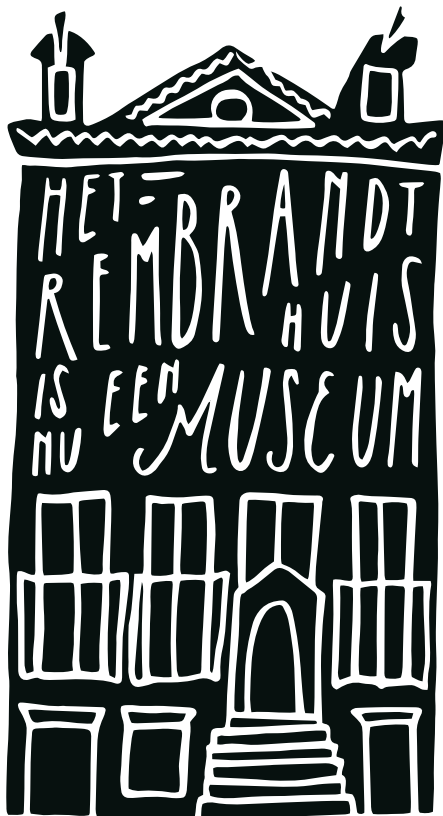
Andries roept zijn hond, maar Reijer luistert niet. Hij had het toch tegen vader gezegd, dat Reijer niet geschikt is als model. Dit wordt niks.

Rembrandt staat intussen achter een groot schilderdoek. Geconcentreerd kijkt hij naar de groep bewegende mensen. Reijer blaft nog steeds naar de trommel. Niemand trekt zich er iets van aan. De kapitein is druk in gesprek met de luitenant. Geweren worden geladen. Achter Reijer worden lansen omhoog gestoken. Het vaandel wappert boven iedereen uit. En Rembrandt schildert en schildert.

Wist je dat?

Jong talent

Rembrandts vader was molenaar en het gezin woonde naast de molen in Leiden. 's Avonds tekende Rembrandt bij het licht van een olielampje. Zo ontdekte Rembrandt al jong wat je met licht en schaduw kunt doen. Hij kon goed tekenen en daarom nam hij op zijn veertiende les bij een meester-schilder.

Amsterdam

In de zeventiende eeuw (de Gouden Eeuw) woonden er in Amsterdam veel rijke kooplieden. Zij kochten schilderijen om hun huizen te versieren. Toen Rembrandt op zijn eenentwintigste naar Amsterdam verhuisde, kreeg hij al snel veel opdrachten. Ook kwamen er veel leerlingen bij hem in het atelier werken. Rembrandt kocht een groot huis. Op de binnenplaats schilderde hij *De Nachtwacht*. Door *De Nachtwacht* werd Rembrandt nog beroemder.

Marcheren

Op *De Nachtwacht* zie je een schutterij. De kapitein geeft opdracht aan zijn luitenant om zijn mannen te laten marcheren. Een schutterij bestond uit burgers die de bewoners van een stad beschermden, een soort vrijwillige politie dus. In de zeventiende eeuw waren schuttersportretten heel populair. Dat Rembrandt er een schilderde, is dus niet zo bijzonder. Wel heel bijzonder is hóé hij die schutterij schilderde.

De kapitein steekt zijn hand uit en opent zijn mond: wat denk je dat hij gaat zeggen?

Verhaal vol actie!

Rembrandt schilderde geen poserende mensen, zoals andere schilders dat in die tijd deden. Rembrandt schilderde de schutters terwijl ze druk bezig waren. Je ziet hoe ze zich klaar maken. Ze laden hun geweren. De hond blaft en de trommelaar roffelt. De hand van de kapitein lijkt wel uit het schilderij te steken. Door al die beweging is het net of je erbij bent op de binnenplaats van Rembrandt.

Licht

Rembrandt zette de belangrijkste mensen in het licht en bepaalde zo naar wie je het eerst kijkt. Zie je de luitenant in zijn gele pak? Het meisje in haar stralende jurk? De witte molenaarskraag van de kapitein? Dat zijn de figuren om wie het in *De Nachtwacht* draait: de hoofdrolspelers.

Knijp je ogen tot spleetjes: welke kleuren knallen eruit?

En nu jij!

Maak je eigen groepsportret.

Geen saai portret waarin iedereen op een rij staat, maar een groepsportret vol beweging en actie. En jij kiest wie er in de schijnwerpers staan.

Wat heb je nodig?

Een stapel tijdschriften, het liefst mode-tijdschriften of andere tijdschriften met mensen erin.

Schaar, papier en lijm.

Aan de slag:

Blader door de tijdschriften en knip mensen, dieren en dingen uit die je in jouw groepsportret vindt passen.

Kies mensen in lichte en donkere kleding. Leg alle uitgeknipte mensen en dieren op een rij. Saai, hè?

Leg ze nu een voor een op je papier. De kleine mensen achteraan, de grote mensen vooraan. Je kunt ook een hoofd of een bovenlijf afknippen en dat achter in de groep plaatsen. En geef de mensen in lichte kleren een mooie plek!

Als je tevreden bent over je groepsportret plak je alle knipsels vast.

Knijp je ogen tot spleetjes: wie zijn jouw hoofdrolspelers?